

A Dr. Forti-féle sebtapaszról.

Ezen általánosan kitűnőnek elismert gyógytápasz rendkívül győztes, orvosi, érlelt és fájdalomcsillapító hatása által legyorsabb, legbiztosabb és egyszerűbb mindenféle gyógyulást eszközöl különösen bajokban.

Ily bajok a torokgyulladás légzőhurut, hódás barnaság, hártypus-gyík (Croup), Angina, mindennemű megsejtések, harapás, szúrás, vágás vagy egyéb általános sebek, megfázás, darázs- vagy méhszúrások, bujasenyves és egyéb konok fekélyek, zúzások (contusio) meglepő gyors fájdalomalapítással, — rögzített dagadtok, gümők, tályogok (fogyatlag is), pokolvár (carbunculus), pustula maligna, mekumaggyedések, gennyedések, vértelések, minden kiríróbetegségek, görvélves fekélyek, fagydagalmak, ujjféreg, kőrömfolyás, kőrömméreg, vadhus, tagszivacs, csontszú, kifélezés és megrendülések, helyi ész, továbbá a szülés utáni lábak és dagadtok, fájós, fekélyeszt vagy már gennyes női mell, sok más már említett volt említettől — a különben elkerülhetetlen életveszélyes sebészeti műtét megelőzésével — egyedül ezen jeles sebtapasz használata által menekült meg. A felnyílás, nemkülönb a torok-mondólk gyulladással hatatós szolgálat tesz. — Holtyag-tapasz vagy mastitistól borogások után használva, méltán valóságos enyhésnek nevezhető, minthogy nem csupán enyhítést szerez, hanem mivel inkább a betegét kínos fájdalomtól azonnal kiküldetésen megszabadítja. Végre a testbe teljesen beleyeszt bármilyen széklet, darázs vagy más fájós csapás ezen sebtapasz rövid idejű használata folytán annyira elűntek, hogy azután a testből könnyedén szabad kézzel, sebészeti műtét és fájdalom nélkül, könnyen kihúzható, mire a seb gyógyulása gyorsan beölekedik. — Póráz alkalmazása után, az olykor veszedelmes előidéző utóvérzés rögtön becsenytetésére minden egyéb e célra használtatott levő, de korán sem megfelelő módok mellőzésével, tanácsos ezen sebtapaszt, mint egyedül sikeres, gyors és legbiztosabb eszközt szert használni. — Vitések t. i. oly nagy sebtapaszokat tekintet vésőndarab, mely az összes pórázmarásokat fűdi a rakások az tisztét a sebekre, miután azok előbb egy lap itató-papírral avagy igen lágy kendővel gondosan törlődtek és a vér ily elűrésével, mely a sebetől való felszívástól. A vérzés ilyen módon rögtön áll a pórázmarások, sebhelyek hátrahagyása nélkül csakhamar begyógyulnak.

Ezen sebtapasz tiszteletkének is föltétlenül szükséges, minthogy azok a legkülönfélébb megsejtések avagy megsejtéseknek ki vannak véve és gyakran lábakon támadt legveszélyesebb bőrfelzúdulás miatt utók becsenytetésére vannak kényesztve. Ezen megsejtésellenes gyógyszer, melynek jelesége legteljesebb egyének számos és különös kívánatra bármikor alkalmazható. Bizonyítványai által már régóta leggyorsabban elismerttel — rendkívül, a legkülönfélébb esetekben megpróbált hatásával és feltűnő sikerű eredményeivel fogva, melyek általa még elavult bajokban is elérték, jól megállított és elterjedt hírelt kétségbevonhatatlan igazolja, mindafogva, a szenvedő emberiség javára mellyel legjobban ajánlatos érdemel. — A csomagok ára a kisebbeknek 50 kr., a nagyobbaknak 1 frt, használati utasítással együtt.

Póráz kivétel, ha a megrendelt sebtapaszt jóról ár előlegesen kelléve vagy utólagosan van, 20 krajczarral többet meg utólagos melléti küldéséknél a megrendelőt azoktól a posta-vitelből is terhel. Póráz után csak nagyobb csomagok megrendelhetők.

A száraz meg száraz körülmények között külön egyet, mindenki megteheti, hogy ez nem affide gyártott, realitivel, amelyeket gyakran olvashat az ember. Tekintetes Ur! Mélyen tisztelt férfit! Ön nagyobb és a szenvedő emberiségnek oly kiszámíthatatlan előnyt biztosított tapaszt megkaptam, sietek Ön tudatni, mely Prager Béla nagy-képművészeti művésztől a tapaszt árulása végett érkeztem, kis hajlandóan nyilatkozott a bizományosságát elvállalni, szívesen lehetséges volna azt neki azonnal küldeni és vele üzlet ésekkötését nyitni. — Ezt amál is inkább kívánom, mert az — hiszem, hogy nagyobb kelendőségnek fog érteni, mert igazán megvalviva, e tapaszt megbeszélhetlen oly házi kincs, melyet mint nélkülözhetetlen, mindenki háznál tarthat, én már számos bajján ennek segítségével, segítettem, a számos kifizelt csak azt említem fel.

Az esztendőnyi bírónál 3 hetes cseccsejőjét a halál elragadta, a különben jól táplált anya emelőiben a tej gyulladást idézően elő, már e szegény anya negyed napra oly lázas állapotba jött, hogy sem éjjel, sem nappal sem volt képes nyugodni, mármár a kórházba küldésének örvényének szűzén állt, midőn esetlegesen a sors hához vitt, hol értesültem a borzasztó fájdalomról, szóval e kínos állapotról meggyőződtem, ezembe jött Önnek tapasztja, férjével azonnal Kálmánra rándultam, a szenvedő asszony részére a tapaszt megrendeltem, azt rögtön kiküldtettem, utasításon folytán azt felrakták és képzéje el a hallatlan eredményt, a nő még azon éjjel több óráig aludt s harmadnapra már csak az anyát említeni a gyulladást homályos jelei láttattak, így e szegény nő az Ön kitűnő tapasztja folytán nemcsak a borzasztó szenvedéstől, de attól is, hogy a nő kellem egyik ékszerét képező emléje kifakadtól, ezzel a kishibédéstől megmenttetett.

Volt eszt egy igen tisztelt és becsült uratól, hol szinte a nő bal kezén a sebet kapott, a gyulladást az orvosi segély nemhogy elozhatta volna, sőt az a seb továbbterjedése e rétebb gyulladása által mindig nagyobb és nagyobb aggodalmat idézett elő, míg végre az Ön tapasztja itt is a legbiztosabban működött, a gyulladást, szét a sebet is elozhatta. Nálam igen természetes, hogy folytán a háznál kézen van, mihelyt elfogy, azonnal más rendeltek, természetes, hogy többnyire csak a szenvedők közt osztatik ki, míg nem tudják elégedőleg a jó-konypajzok megköszönni. Tiszteltelt mamánál a tekintetes urnak kézzel seajlása, Nagy-Kálmán, június 17-én, 1876. Kovács szolgabíró, s. k. Központi küldeményező raktár Budapest: Török József gyógyszerész úrnál, király-utca 12. sz. Továbbá Tallmayer és Seitz, Kochmácz utcai és Török József, Király-utca 22. sz. utcaiban, vidéken minden nagyobb város gyógyszerésztárában. Ezen kitűnő hatású, nem eléggé ajánlható gyógyszer készítője FORTI LÁSZLÓ. Lak: Budapest, I. k., Vár, Nándor-utca 1. sz. a hová közvetlen megrendelések ezimzendők.

Kedvező alkalom!

Végeladás!

Az áruktárak túlhalmozása miatt az összes cikkek kivétel nélkül a beszerzési áron mélyen alul végeladatnak, f. évi április 25-től június 25-ig.

Unger F. W. fia
rövid-, szövött- és fehérnemű-üzletében
Budapest, bécsi utca 7. sz.

Kincsem

Sorsjegy a 1 frt

11 sorsjegy 10 frt | 6 sorsjegy 5 frt 50 kr.

Főnyeremény 50.000 ft

A magy. lovaregyleti sorsjegyi irodája
BUDAPEST,
Váci-utca 6.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható — az osztrák tartományok számára Széllinski György es. k. egyetemi könyvtáránál, Bécsben, I., Stephansplatz 6.

Emlékkönyv

a confirmatiohoz készülő protestáns hajtadonok számára.

Irta
GYÖRÝ VILMOS
a budapesti ágost. hitv. evang. egyház néhai lelkeséje.

Egy aczélmetszettel.
Ára vászonkötésben, aranyfémekkel 1 frt 20 kr.

Poloskák,

svábbogarak, csótány-bogarak, molyok, hangyák, bolhák, legyek,

stb. biztosan és gyökeresen kiirtja csak az én minden

rovartirtó porom,

dobozokban 1 frtjával, kisebb 55 és 30 krajzával.

Azonkívül ajánlom különlegességeimet, u. m. sváb- és csótánybögér-irtó port, dobozokban 1 frtjával, kisebb 55 krajzával. Moly- és hangya-irtó por dobozokban 1 frt, kisebb 55 kr. o. 4. Elpusztíthatatlan mézga-tujtatók, melyek segítségével a rovar, moly, vagy orosz bogárpör egyformán szétszórható, és a legkisebb hasadékokba belövelhető. 1 darab ára 50 kr. Poloska-irtó szesz butorok számára. Egy nagy üveg 50 kr., egy kis üveg 30 kr. Felülmulthatatlan hatású poloska-irtó szesz, fa-laszt számára. Festésnél, mezeiesnél vagy falak mosolásánál a festékbe, meszbe vagy vakolatba keverésére alkalmas. Egy pintes üveg elégséges egy közepes nagyságú szobrára. Ára 1 frt. Cs. és k. szab. a maga nemében egyetlen hatású

patkány- és egér-irtó szer.

(Nem mérgezt eszik rágó állatoknak halálos.)
Egy bádog doboz ára 1 frt, 6 doboz ára 5 forint o. 6. Számos megrendeléseket vár:

REISS B., magyar királyi szabadalm. vegyészeti termények gyára, Budapest, VII., király-utca 47. sz., I. em.

hová minden írásbeli megrendelés intézendő. — Fiókraktárak Budapestben: Thater József úrnál, V., nagykorona-utca 12. sz. és Szilber Antal Veje úrnál VII., király-utca és Károly-körút sarkán, báró Orczy-féle házában.

Máriaczei gyomorcsépek.

Jeles hatású szer a gyomor minden betegségeiben és fő-lülmulthatatlan étvágyhiány, gyomor-gyengeség, rossz-szagu lehellet, szelek, sa-vanyu felbőfőgés, kólíka, gyomorhurut, gyomorégés, túlságos nyálkakepződés, sárgaság, undor és hányás, fejfájás. (ha az a gyomorból ered), gyomorgörcs, székszorulat, a gyomornak túlterhelése étel és ital által, gilszta, lép- és májbetegség és aranyérel.

Egy üveges ára használati utasítással 35 kr.

Óvás! A valódi máriaczei gyomorcsépek sokféleképpen hamisítatnak és utánoztatnak. A valódiság-jelöl minden palack vörös, főnnebbi védjeggyel ellátott csomagolásban legyen, s a szintén minden palackhoz mellékelt használati utasításon rajta kell hogy legyen, miszerint az Gusek Henrik nyomdájában, Kremsierben nyomtatott.

Központi székhelyek raktár:
Brady Károly „az éragyvalhoz” ezimzett gyógyszerésztárában Kremsierben, (Morvaország).

Kapható a legtöbb gyógyszerésztárban.

Főraktár Magyarország részére Török József gyógyszerésznél Budapest, király-utca 12. szám.

Óriási idő- és pénzbeli megtakarításokat tesznek lehetővé minden háztartásban

Ehrlich Dániel mosó- és faecsarogépei,

saját találmányu es. és k. kir. szab.

amennyiben ily gép 100 zseb-kendőt vagy 10 inget stb. 8 percz alatt mos hófehérre, anélkül hogy a fehérneműt rongálná, amiért kezeség vállalatik. — Kivánatra próbamunkások rendeztetnek.

EHRlich Dániel

a os. és kir. kir. szab. mosó- és faecsarogépek feltalálója és egyedül készítője.
Iroda: VI. kerület, Budapest, Gyári helyiség: VI. Csenger-utca 53. Budapest, Aradi utca 22. sz.
Ábrás árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Minden bel- és külföldi különlegességeik készletben.

PSERHOFER J. vértisztító labdaccai

Évek sora óta sokszorososan jönnek bizonylat, és számos orvos által a közönségnek ajánlott házi szer a rossz emésztés minden következményeit, dugulás, stb. ellen.

1 doboz 15 labdacossal 21 kr.
1 takeres 6 dobozzal 1 frt 5 kr.

Az összeg előzetes beküldése mellett, bérmentes szállítással együtt:

1 takeres labdac	frt 1.25	4 takeres labdac	frt 4.40
2	2.30	5	5.20
3	3.40	10	9.20

Kevesebb egy takeresnél nem szállítatik.

Pserhofer J. gyógyszerész „az arany bírod. almánál”
Bécs, I., Singerstrasse 15.

Budapestben kapható Török József gyógyszerésztárban.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható — az osztr. tartományok számára Széllinski György es. kir. egyet. könyvtáránál Bécsben, I., Stephansplatz 6.

GÖRÖG ÉS LATIN REMEKIRÓK.

Kiadja a m. t. Akad. classica-philologiai bizottsága.

GAIUS RÓMAI JOGI INSTITUTIÓINAK NÉGY KÖNYVE.

MAGYARRA FORDÍTOTTA ÉS JEGYZETEKSEL KISÉRTÉ
Dr. BOZÓKY ALAJOS.

Ára füzve 2 frt.

Latinul és magyarul. Ára füzve 3 frt.

VASÁRNAPI UJSÁG

21-DIK SZÁM. 1887. BUDAPEST, MÁJUS 22. XXXIV. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI ÚJDONSÁGOK együtt: félévre — 6 •

DEÁK FERENCZ SIREMLÉKE.

A «nemzet bölcsének» hült tetemeit e hó 21-én helyezték el a kerepesi temető ama monumentális épületébe, melyet örök nyugóhelyeül a nemzeti hála és kegyelet emelt. Deák Ferencz hamvai, mint tudjuk, addig, míg a befogadásukra szánt mauzoleum teljesen elkészült, gróf Batthyány Lajos, az első magyar miniszterelnök hamvai mellett pihentek. Pihentek csaknem tízenegyszáz évig. Ennyi idő kellett, hogy Deák siremléke elkészüljön, mert a nemzet úgy akarta, hogy az épület, mely a haza megdícsőült nagy fiának foglalja magában földi maradványait, az ő nagyságának s az általa kiérdemelt kegyeletnek megfelelő nagyszerű mű legyen.

Dörre Tivadar rajza. DEÁK FERENCZ MAUZOLEUMA A KEREPESI-UTI TEMETŐBEN.

Az is lett. Emlékezhetünk rá, hogy az országgyűlésből alakult bizottság 1876 április havában a siremlék tervére pályázatot hirdetett, melynek nálunk az ideig páratlan eredmény lett. Nem kevesebb, mint negyvenkét pályaterv érkezett be, köztük négy olyan, melyek bármelyike bizvást lett volna elfogadható s melyeket a bizottság emnélfogva dicsérettel ki is emelt és megjutalmazott és több olyan, melyeket egyik-másik szempontból figyelemreméltónak nyilatkozott.

A bíráló bizottság egyet mindazonáltal a többinek fölébe emelt, s azt a következő indokolással mondta ki egyhangulag az első díjra — 2500 frank — érdemesnek s a foganatosítás alapjául elfogadandónak, a Gerster Kálmán budapesti műépítőt, kinek neve az által lett először nagyobb körben ismeretessé:

«Mindnyája között ezt találtuk olyannak, mely a kellő nyugodtság hangulatának felköltése mellett a külső és belső formák összhangját határozottabban tünteti föl.»

A tervezetet akkor mi is bemutattuk olvasóinknak a «Vasárnapi Ujság» 1876. évi 45. számában. Azonban a tervezeten a bizottság még némi módosításokat hajtott a részletekben s azok megállapítása után a kivitellel csakugyan a tehetséges tervezőt bizta meg, százezer forintban határozván meg annak költségeit.

A díszes siremlék tehát e módosítások tekintetbe vételével készült el. Nevezetesen a mauzoleum talapzata négy sarkát a terv szerint díszítő obeliszkok, továbbá a lépcsők párkányain nyugó köroroszlánok elmaradtak, maga a kupola monumentálisabb díszítést nyert s takarékosági szempontból a talapzatnál is történetek némi változtatások, de mind olyanok, melyek

Legjobb asztalt- és üdítő-ital.

Hazánk legkedveltebb savanyuvize

A MOHAI ÁGYNES FORRÁS.

mely nemcsak a polgári körökben kedvelt, de utalóir magának felsőbb és legfelsőbb körökben is.

Ö fensége

József főherceg, és ő felsége Milán szerb király asztalán rendes italul szolgált.

Konstantinápolyban, Alexandriában legkedveltebb Fiumában is egy nagy háznak általánosan a kolerá megvédésére első praxiszásként gyógyszerként használják.

Friaa töltésben az ország minden gyógyszerésztárában, fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható.

Országos fűraktár:

ÉDESKUTY L.

m. k. és szerb kir. udv. ásványviz. szállítónál Bécsben, Erzsé. utca 7. sz.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

tuk, hogy ugyanazon napon mi is ünnepet ülünk, az együtt élő különböző nemzetiségek hazafias testvériségének ünnepét, a melyen egyhangulag fogjuk nyilvánítani hazánk és felséges királyunk iránti hűségünket.

Mozgalmunkhoz csatlakozott a nagy számú katolikus németiség is kivétel nélkül.

Vendégeik megérkeztek a háromszéki daliák is, sokan közülük diszmagyarban.

A szászok a Nro 1-hez gyűltek össze, hír szerint valami kétszázan. Mi szemben, a Naphoz címzett vendéglőbe és az előtte levő térre. Hogy tízezeren, vagy huszezeren voltunk-e, ezt senki sem számította meg; de ez a nagy üres tér egészen tele volt emberrel.

Hogy a szászok mit beszéltek a négy fal közt, azt nem hallgatta senki. De a mi népünk lelkesen kiáltozta egész éjjel, hogy éljen a király, a mi királyunk, I. Ferencz József ő felsége és a felséges uralkodó család.

Fenn a teremben hosszú asztaloknál ültünk és lelkes felköszöntőket tartottunk. Beszéltünk magyarul, románul, németül és értettük egymást.

Végződjék úgy, a hogy kezdődött: Éljen a király!

V.

«Kidőlt a fa mandulástól.»

A magyarok, románok és németek barátkozása nem érte végét a testvérisülési ünnepélyvel. Ellenkezőleg: amaz ünnepély csak a föld alatt levő gazdag forrás kitéréséhez volt hasonló, a melynek vize tovább hömpölyögve, mély és széles medret váj magának.

Az iparos és kereskedő-osztály valóságos nagy örömmel fogadta a barátkozást. Előttük az a természetes, hogy az együtt élő honpolgárok éljenek jó viszonyban egymással s az egyetértés nyomán viruljon jólét.

Nemzeti érzületüket nem igen tagadják meg, ha vezetőik felhívására állást kell foglalniok egymás ellen; de természetesnek és kívánatosnak azt tartják, hogy felekezeti és nemzeti elkülönzés ne legyen.

Olyan helyt, a hol együtt laknak, gyakran

Fogarasvidékek s Felső-Fejérmegye területéről a nép barátkozása felől.

Mi, vezetőikül, Brassóban a legszívélyesebb érintkezést tartottuk fenn egymással.

Érintkezésünket azonban nebeztette a nyelv. Az oda származott magyar, a minő én is voltam, nem igen tudott románul. Hivatalos kötelességemre való tekintettel akkor tanulgattam nyelvtanból. A románok nagy része pedig nem tudott magyarul.

Idegen nyelvek ők a németet tanulták s iskolázott férfiak beszéltek is mind. A magyart addig nem vették számba.

Akkor egyszerre megindult a magyar nyelvtanulási áradat. Felelő emberek, hivatalos s üzleti ügyeikkel elfoglalt férfiak, szakítottak napoként egy-két órát, hogy az alatt egymáshoz járva magyarul tanuljanak.

Kölsömben mi is szívesen gyakoroltuk magunkat a románban.

Közeledvén a farsang, a románok már előre értésünkre adták, hogy mindnyájan részt fognak venni a magyar kaszinó bálján.

A BERZENCZEI KASTÉLY.

Fénykép után rajz. Dörre Tivadar.

Én is beszéltem s a mikor elvégeztem, egyszer csak asztalokon, emberfejeket kereszttül roppant ügyes tornázzással hozzám dobta magát valaki és megökölt.

«Diamandi Manole volt, az, a ki aztán «Tribuná»-t alapított s mint iparkamarai elnök folytonos ellenkezésben állott a kormányval.

Egy szót sem értett magyarul, de azt mondta, érzi, hogy jól beszélnek.

Még azután is sokáig lelkes hazafi és nagy magyar-barát maradt. A magyar államférfiakért, főként gr. Andrássy és b. Eötvösért, a tüze ment volna. Én tudom, mikor romániai ismerősei előtt, nem vélt, hogy valaki hallja, egészen magaslatla ami államférfiainkat az ottaniak rovására.

Sok esemény közbejötté után megváltoztak Brassóban a csoportulások és rokonszenvek. De én szentül meg vagyok győződve, hogy mihelyt nagy elhatározások szükeg áll be, magyar, német és román megint együtt kiáltja, hogy: Éljen a király!

És most talán a szász atyfiak sem fogják zárt falak közé vinni érzelmeiket, hanem belé vegyítik az általános népáradatba.

tapasztaltam, hogy az egyszerű magyar földműves mintegy büszke rá, ha van német vagy román barátja, és viszont. Saját nemzeti öntudatát azért nem rendeli alá e barátkozásnak.

Külön templomba járnak; szokásaik és hagyományaik különbözőségeit nyugodtan megbeszélnek, a nélkül, hogy versenygenének. A különbözőségeit olyan természetes dolognak tartják, mint azt, hogy egyik ember férfi, a másik nő.

Mikor azonban a szünetidő fel vannak verve, akár magánérdek, akár a közviszonyok hatása alatt, akkor a származásbeli különbözőségeken úgy elég, mint például a hitbeli, arra, hogy egymást üldözzék.

A mi testvériségi ünnepélyünk híre is kihatott a vidék népe közé minden irányban. Megtudták, hogy még az ünnepélyről bejelentettük hazafias hűségünket és hódolatunkat király ő felségének és kegyteljes választ kaptunk. Ugy magyarázták, hogy most már magyarnak, romának együtt kell védelmezni királyt és hazát, ha ellenség jön; ezért legfelsőbb akarat, hogy jó barátságban éljenek.

Szívünk repesett a hazafias örömtől, midőn folyvást érkezett a hír Háromszék, Brassó és

Mi is elhatároztuk, hogy viszonzni fogjuk az ő báljukon.

De nagy nehézség merült fel.

Ők nem tudják a magyar nemzeti táncokat; mi nem a románokat.

Segítsünk rajta!

Két héttel a kaszinóbal előtt kibéreltük a nagy bálházat és összegyűltünk táncpróbára.

A mi fiatalágunk az övének tanította a körmagyart, esárdást, palotást: az övék a mieinknek a románkát, ardeleanát.

A táncpróbák kinőtték magokat valóságos bálókká. Két héten keresztül minden este s csaknem minden éjjel folyt a barátságos mulatás.

S a mig egyik rész táncolt, és azután, mások az étteremben boroztak, énekeltek.

Római ifjak, a kik addig egy szót sem tudtak magyarul, egész sorát tanulták meg pompás népdalainknak.

Különösen tetszett nekik az, hogy: «Kidőlt a fa mandulástól». Abban nemsokára ők lettek a vezérdalok s egész lelkesedéssel énekeltek.

Természetes, hogy rajtuk sem esett semmi szerencsétlenség, ha végig hallgattunk s még

megtanulni is igyekeztünk egy-egy szívhez szóló román dallamot.

A bál kitünően sikerült. Genesi András, Kászoni István tekintélyes polgárok, továbbá Kenyeres és én magyar ruhában, sarkantyanus jelen-tünk meg.

Másnap a «Kronstädter Zeitung» azt írta, hogy a magyarok báljára néhány kocsis-öltözeti ember is beszabadult.

Ezek természetesen mi voltunk a magyar ruhával.

A jó indulatu bókun mulattunk pompásan.

Igy volt!

Ha újra kezdhették, részemről megint ugy csinálnám.

RÉTHI LAJOS.

A község földje gabnatermelésre kevés alkalmas, miert is most az átészto homokon szőlővel tesznek kísérletet. Főértéke Berzenczének hatalmas erdeiben áll, melyek rendkívül gazdag vadállományban. Különösen szarvas és őz tenyészik itt nagy számmal, kivált az uradalmi erdőszegben, mely mintegy 26 ezer katasztrális holdat ölel csak ezen az egy helyen s egyike a Dunántul legjobban kezelt és berendezett erdőszegének. Fekvése, úrnas rétjei és azok disznóvénzete, patakjai régóta teszik kiválóan alkalmassá a vad tenyésztésre; azonban a «szabad vadászat» idejében bizony a gyönyörű pagonyokban csak itt-ott akadhatott a nemes vadnak állandó lakása.

sem lőtt még eddig egy nap többet. Berzenczén azonban meg megerkezése napjának délutánján, a társaságot visszahagyván, egyedül indult eserkészetre, s néhány óra alatt öt derék őzbak esett el golyójától. Másnap elejtett 21-et, harmadnap 13-at, negyedik nap délelőttjén pedig 14-et, úgy hogy három npra tehető eserkészetének 53 darab elejtett őzbak lett az eredménye, oly eredmény, mely pártját ritkítja a sportvilág krónikáiban s maga a trónörökös is csodálkozását fejezte ki e ritka siker fölött.

Este holdvilágnál hordták be az erdőörök zöld fenyőgalyakon a terítkekre hozott tömérdek vadat s kiterítették a vadászkastély előtti gyepon, hol a trónörökös és az előkelő vendégek fátylavilági-

DEÁK FERENCZ SARKOPHAGJA. — STROBL ALAJOS SZOBORMŰVE.

BERZENCZE.

A fentebbi nevet viselő s a Festetich grófok majorátusi birtokát képező község Somogy megye déli határán a legkiecsibb fekvésű falvak egyike. Mintegy háromszáz lakossága nagy részben horvát eredetű s az öregebbek ma is horvátul beszélnek, de az újabb nemzedék már kifogástalanul beszéli a magyar nyelvet, mely eredmény a templomnak és iskolának, de nagy részt annak is tulajdonítható, hogy az itt élő uradalmi tisztviselő és cselédség tösgyökeres magyar. E tekintetben a község egészen elüt a szomszéd, különösen a Dráván túli községektől, melyekben, még a tisztá magyar falvakban is, horvát levén a templom és iskola, rohamosan fogy a magyar elem.

A berzenczei nép viselete is átmenetet képez a horvát és a magyar viselet között. Egy negyed század előtt a férfiak még darócban, az asszonyok egészen fehér alsó szoknyában jártak, ma már ezeknél a pruszlik és szines rokolya, amazonkál a bőjűjas ing járja. Házi szokásaiban a nép azonban még ma is tartja eredeti szláv hagyományait.

Csak mióta gróf Festetich Tasziló, az európai híru sportsman és vadász oly kiváló buzgalommal gondoskodik vadászterületeinek emelésén, szaporodott föl a berzenczei pagonyok vadállománya is annyira, hogy híre hazánk határain túl is elhatott s még a külföld leghíresebb sportmanjei is, mint pl. az angol trónörökös, az edinburghi herceg, Sir Paget angol nagykövet, Suffield lord hírneves angol vadász s a magyar sportvilág színe-java örömmel veszi, ha e vadakban oly dús területen szünetidőnek áldozhatni módót nyujt a tulajdonos igazi magyar vendégszeretete. A szakszerű becsés ez uradalom vadállományát fő-, dám- és őzvadban körülbelül 3000 darabra teszi.

Nem esoda, ha a pagonyok híre a vadászati szünetidővel oly ismeretes Rudolf trónörökös-höz is eljutott s ő szintén örömmel vette gróf Festetich Tasziló meghívását s mult hó 27-ikén meg is jelent a cserkészeten, oly eredményt jegezhetve föl naplójába, milyenhez hasonlót aligha tud más vadász följegyezni. Trautmannsdorf Károly hercegről, a kitünő vadászról mint ritka szerencsét említi, hogy jó eserkész- napon kilenc őzbakot hozott terítkekre. A trónörökös

tásnál tekintették meg a gazdag zsákmányt, melyben különösen kitűnt egy erős 8-as bak, melyet a trónörökös, és egy 10-es, melyet gr. Festetich Vilmos ejtett el.

A trónörökös somogy megyei időzése egy magyar főur vendégeként s feltünő vadászszerecséje nemcsak a sportvilágnak szolgált most beszéd tárgyát; a szives házigazda — kinek Magyarország jövendő királyát házánál vendégül tisztelheti szerencséje volt — s a kies fekvésű hely, melyre a trónörökös bizonynyal szivesen fog emlékezni ezentúl, szintén megérdemlik, hogy szélesebb körökben emlegettessenek.

Tolnai gr. Festetich Tasziló igazi magyar főur, legvagyonosabb mánásaink egyike. Mint sportsman és vadász a legkiválóbbak közül való nem csak e hazában, de Európában is. Berzenczén s egyéb uradalmaín nevelt telvéreivel sokszor volt diadalmas Európa legnevezetesebb gyepein s különösen angol telvérekből hazánkban ugyszólván páratlan ménes fölött rendelkezik.

1880-ban kelt egybe Hamilton William herceg leányával, Mária Viktória hercegnővel, ki által a legelőkelőbb külföldi családokkal jött rokoni összeköttetésbe, minek folytán igen sok kitünő-

páratlan ragaszkodásért és nincsen nép, mely erre vonatkozólag néhány meghatározható adomát nézött volna meg. Kellerman tábornok kutyájának sarkára felvesszte, hogy a hűség, midőn az emberek közül eltávozt, a kutya szívében talált otthont. Atheni Timont elhagyatottságában életének végén csak kutyája kísérte. Párisban, St. Innocent temetőjében három éven át őrizte egy kutya gazdájának sírját, még az 1660-ik kemény télen át is, midőn magas hó feküdt rajta s oly hideg volt, hogy a madarak megfagytak, a hű állatot a nép gondosan táplálta egész végig. Ismeretes az is, hogy a kutyák gyakran vezetik nyomra az igazságszolgáltatást gazdáik meggyilkolásának kiderítésében. Franciaországban egy ily hálás kutya képét Sealiger szerint nyilvánosan is kiderítették. Még gyakoribb az az eset, midőn a kutya életének veszélyeztetésével védi meg gazdáját s világhírűek voltak e század elején a Szent-Bernard-hegyi életmentő kutyák. Valóban, ha egyáltalán hálával tartozhatnék az ember valamely állat iránt, a kutya az, mely ezt az érzelmet tőlünk leginkább megérdemli.

Visi Dure. Ábrányi Kornél. Selávy Olivér. Neményi Ambrus.
Láng Lajos. Bekés Gusztáv. Olay Lajos. Molnár Viktor.

KÉPVISELŐK MINT NÉPFÖLKELŐ GYALOGTISZTJELÖLTEK. Kozmata fényképe után.

EGYVELEG.

* **Egyetlen villámsújtás** következtében meghalt 4 ember, ezenkívül több-kevesebb megsérültek tizenhatan Barnem közelében. A villámütésnek igen sájtásos következményei voltak. A meggyógyultak közt egy rész egyáltalán nem emlékezett arra, mi történt vele, mások állításuk szerint úgy érezték, mintha nehéz tárgyjal ütöttek volna fejükre és agyukra. Mindenik bőrén voltak szabálytalan égési sebek, melyekből messze elágazó piros vonalak vonultak szét a testen. Egy nőnek talpán mintegy 20 lencse-nagyságra s nagyobb kerek égési foltok voltak. Egy gyermek, kinek homlokán az égési seb egész a koponyáig hatolt, életben maradt. A meghaltaknak halott-halvány színük, eltorzított arcuk s feltűnően hideg végtagjaik voltak. Egy 23 éves katona hét napig lett vak, bár testén semmi sérülés sem látszott; hét nap múlva szeme zérzett, nagyon zavaros volt, de hat hónap múlva meglehetősen visszanyerte tisztaságát.

* **Emberbőr-ruhák** Régi időkben nem egyszer készítettek ruhákat emberbőrrel, így egy hesseni ógróf egy általa leölt vadtolvaj bőréből készített nadrágot. Most egy londoni bőrkereskedő nyilvánosan árul emberbőrrel készült kesztyűket, erszényeket és női papucsokat s állításuk szerint ezek az árúk jobbak, mint azok, melyek krokodilbőrrel készültek.

* **Érdekes tűzijáték.** Pennsylvania Sarnia nevé községében egy már 600 láb mély petroleumforrásból természetes gáz ömlött ki, mely később véletlenül meggyaladván 50 láb magas tűzszlopot képezett. Neve-

zetes, hogy minden 15 perczben ugyanonnan három hüvelyk vastag vizsgár tör elő, mely az égőgázzal egyesül, úgy hogy az egymás után a szivárvány minden színét mutatja. A természet e nevezetes tűzijátéká már több hónap óta tart.

* **A feltalálók száma** Németországon rendkívül szaporodik. 1878-ban még csak 5949-en kértek szabadalmat, 1886-ban már 9991; a múlt évben is azonban csak 4008 patenst adtak ki, miből látszik, hogy a találmányok nagyobb része haszontalan.

* **A sanfranciskói khinaik** több iparágat már egészen maguk részére kaparítottak, így a hentes-séget. A dísznő-hizlalók, ha fehér embernek közvetlenül akarnak húst eladni, nagy bírságot tartoznak fizetni. A mosás és szivarkészítés is már a khinaik kezében van, sőt a szabó, csizmadia, kefekötő-iparig nagyobb része is, úgy hogy San-Franciskó iparának nagyobb részét már khinaik izzik.

* **41 éves sajtót** őriz Denison nevé angol pap üvegfedél alatt. A sajt kemény, de élvezhető.

* **A méz gyógyhatásáról** mostanában sokat irnak; különösen köhögés és rekedtség ellen a tiszta melegített méz élvezete csaknem biztos szernek látszik. Különbösen a méz az ókorban is nagyon becsült volt, a legtöbb költő megénekelte s általában hosszú életet előidéző szernek tartották. Az abderai Demokritos, ki száz évnél tovább élt, arra a kérdésre, hogy marad az ember egészséges és hosszú életű,

«Historische Nachrichten von den Nürnbergischen Mathematicis Künstlern» című mű, melyben többek közt ez olvasható: «Farfillers István Altdorfban három kerekű kis kocsi készített, melyen mesterségesen mozgatott géppel külön segítség nélkül tudott a templomba járni.»

* **A legrégebb vasdarabot** a British muzeumban őrzik. A két oldalt erősen megrozsdásodott, 24 centiméter hosszú és 10 centiméter széles vasdarabot Hill nevé angol találta 1837-ben a Kheops-gulában oly helyen, a hová a mű befejezése után néze lehetett eljutni, úgy hogy ez a darab körülbelül 4900 éves. Day Vincent kutatása szerint ez a vas lágy kovacsolt vas. Belzoni egy karnaki sphinx alatt talált továbbá egy sarlót, mely valószínűleg még Kambizes kora előtt készült; ez is nagyon rozsdás s három darabba tört össze.

* **Érdekes hollandi népszokást** jegyez fel a «Nieuwe Rotterdamsche Courant» Dél-Hollandia egyik vidékéről. November első esütörtökén van a bucsu napja s ennek megfelelően az egész október hónap ünnepi színezetet ölt. E hó négy vasnapját így nevezik: Néző nap (Kyk dag), Választó nap (Kies dag), Vásárló nap (Koop dag) és Vevő nap (Neem dag). A néző-napon a fiatal emberek és leányok lehető csinosan sétálnak a faluban, de nem szólnak egymáshoz, sőt úgy tesznek, mintha nem is ismernek egymást. A választó-napon azonban már szóba áll a legény kiválasztottjával. A vásárló-napon ugyanattól

a leánytól elveszi zsebkendőjét s ha a leány engedi, a legény tudja, hogy együtt mulatnak a bucsun. A vevő-napon az alku megkötetik s a fiatal pár együtt mulat. A bucsúnap után a legény köteles a leánynak kalácsot küldeni s az után következő napon meglátogatni kávéra; ha ekkor a kalács héját adják elébe, nincs többé keresete a háznál, de ha új kalácsot tesznek elébe, bizonyossá lesz, hogy megnyerte a leány tetszését.

* **Az örült császárnéről.** Sarolta, a volt mexikói császárné, egészségi állapotáról újabb következtetést írnak Bouchontól: «Néhány nap előtt az excsászárnő sétakocsizást tett a bouchonti kastély parkjában. A pompás tavasz nap egy pillanatra mintha elszaladt volna kedélyének betagságát, örömteljesen felkiáltott: «Mily gyönyörű idő van ma, nekem is világos ruhába kell öltöznöm.» A császárné egy darabig merengve állt s aztán megparancsolta komornájának, hogy hozza el azt a virágos mosóruhát, mely férjének mindig annyira tetszett. A komorna igen jól emlékezett arra a ruhára, de ez már régen oda volt. Erre egy lovas küldtek Brüsszelbe s megrendelték valamely lehetőleg hasonló szövetet s tíjjel-nappal dolgozták, hogy teljesíthessék a császárné óhaját. Midőn azonban rá akarták adni a kért ruhát, szomorúan így szól: «Ez nem az, Miksa mindig a kék virágokat bámulta, ezek pedig majdnem fehérek, nem akarom többé látni, ezt a ruhát.» Másnap reggelre a beteg császárné az egész esetet elfelejtette.

ÚRI BAKÁK.

Irta egy vén bakancsos.*

Valamikor a Mollináry-bakákkal ettem együtt a profontot. A budapesti garnison legkeményebb ezredese volt a miek, kinek szeme mindig az átkozott extra-uniformisba bujtatott önkénteseken járt. Már az extra-ruha sem tetszett neki, rontotta az egyöntetűséget, tarka lett a csapat. Volt is mit hallgatnunk az öregtől, mindig mi voltunk a hibásak. «Mindig azok az önkéntesek. Elrontják az ezredemet». A közbaka is úgy félt tőle, mint a boszorkánytól; a parasztfiú naiv képzelete ördögös erővel ruházta fel az öreg urat. En nem féltem tőle; valami vonzott mindig az erélyes szigorú emberhez, valami vetélkedés szólott bennem, ha pörölt másra: talál bennem hibát.

A mi önkéntesekkel megkülönböztetőleg keményebben bántak, mint más ezredbeliekkel, mintha boszantotta volna a tisztet, hogy csak egy évi szolgálat után magunknak már a katona nevet merjük vindikálni, s még hozzá tisztet akarunk lenni!

Nem is igen biztattak, hogy járjunk a tiszt tanfolyamra. Egyáltalán nem is látták szívesen, hogy az egyetem ifjúsága tömegesen tódul az ezredhez. Pedig azok, kik az ezred hírnevét szájról-szájra adták, kik a legényiség sorai között ambíziót és jó kedvet teremtettek, kiknek oroszlanrésze van a Mollináry-dicsőségben: azok az intelligens elemek képviselő önkéntesek voltak. Az öreg ur nem szeretett, nem akart tisztet nevelni belőlünk. Neveltek ellenben jó altiszteket. Telen-nyáron, jó és rossz időben ugyanazon sorsnak voltunk kitéve, mint a közbakák; sok élmény, sok édes nyomorúság, sok elnyelt

* Múlt számunkban bemutatuk a budapesti népfelkelő tiszt tanfolyamnak két csoportját: az országgyűlés mindkét házának tagjaiból alakult lovastiszti tanfolyamot és egy részletét annak, melynek a nemzeti kaszinó fiatalágából kerültek ki a tagjai. Ezuttal egy gyalogos népfelkelő-festőművésznök, Vágó Pál vázlatain kívül bemutatjuk az országgyűlés képviselőházának tagjaiból alakult népfelkelési gyalogtiszti tanfolyam egy részletét is Kozmata fényképe után készült rajzban. — Szerk.

OKTATÁS A GYAKORLÓTÉREN.

RAJONALBAN.

por és meggázolt pocsolva sara tapasztotta szívemet a Mollináry-bakákhöz.

Nem is voltam, nem is vagyok semmi sikeremre büszke, mit czibilkoromban elérnem sikerült, de arra büszke vagyok, hogy Mollináry-baka voltam, s hogy velük egy glédában tanultam meg mi a regula, mert megtanultam.

Nem is volt és nem is lesz többé soha olyan fényes a bakancsom, mint akkor volt, mikor a putzerem, a hornista, viselte a gondját, megnézhettem magát minden szép menyecske a bakancsomban, fényes volt az, mint a tükör, megvakult az ember, ha ránézett a napon.

Mekkorát dobant az öreg katonaszív, mikor husvét vasárnapján népfelkelőnek szólítottak be. Nem 33, hanem 23 éves kedélyvel rántottam fel a fényes gombos ruhát, s vettem vállamra a puskát, azt a terhet, mely egyedül kellemes a katonaságnál, mely megkönnyíti a járást, jó pajtásá válik, kivel karonfogva szeret menni az ember. Megújultak a régi emlékek, eljártunk az elölről kezdve, a mit vagy tizenhárom éve a Károly-kaszárnya udvarán Peczek Demeter káplár és Führer Flinta, kit a magyar baka Führer Lindtnerből magyarított, vezénylete alatt átélvünk. Csakhogy ez a látvány, népfelkelők által előadva, egészen új dolog volt előttem.

Mi önkéntesek csak közbakák voltunk, kiknek Peczek Demeter tizedes sokszor emlegette a rézargumentumát és per «muzsakaképi» titulált, de a népfelkelők urak. Alkotmányos emberek, kik sehogy sem akartak megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy a XIX. században, a szólás- és sajtószabadság aranykorában, ne beszélhessenek a sorban.

De vidámak is voltak az első napok. Soha sem élveztem olyan kedves komikumot, mint mikor ezen 30 év körül való, polgári foglalkozásban katonátlan mozgáshoz szokott embereket bakancsosnak öltözve láttam, arcuk az íróasztal mellett való békés polgári foglalkozást árulta el, és trefás ellentétben állott az egyenruhával. Piktornak élvezetes tanulmány; öreg katonának fényes mulatság.

Nekem, öreg bajnoknak különben is játék és gyönyörűség volt ez a három hét. Sétáltam: azt

ADJON ISTEN!

A BAKANCS.

TÜZELÉSRE KÉSZEN.

tettem, mit tenni szoktam ezidőkoromban, ha szünidőm volt; testet edzeni étvágy és szervezetet fenntartó sétákkal a szabad levegőn. Ettünk, mint a farkas, ittunk, mint a gödény, de sohasem elegendő alkony össze-vissza, rendez-telenül, sohasem ártott meg semmi. Hát még az a mindennapos színjáték, mi hasonlított az iskolai gyermek vizsgájához, öreg emberek által elő-adván.

Azok, kik a bálteremben bámulni való ehic-kel tudnak táncolni és négyeseket rendezni, köz-honvédét felülmúló gyámoltalansággal állanak a sor előtt, ha vezényelniük kell. A többinek a sor-ban nagy gyönyörűséget szokott szerzeni az ilyen reménybeli generalisnak szárnypóbálgatása, ki a lámpaláztól sohasem tudja merre van jobbra, merre van balra; mindenik le a saját hangjától; nagyot kurjantani egynek sínes bátorsága. A bál-teremben hőnek lenni nagy ügyesség, de egészen más fán terem században egy szakaszt vezényelni tudni, és soha konfuziót nem csinálni: az itt a művészet. De a kettő között nagy a hasonlósá-g: a ki ügyes ott, meglátszik ez rajta a katoná-ságnál is.

Azért bámulatra méltó volt a nagy haladás, melyet a népfelkelő néhány nap alatt tették. A melléjük vezényelt honvéd-tisztek önfeloldozó türelme, az a kitüntető finom bánásmód, mely-ben ez úri bakákat részesítették, meg lett jutal-mazva oly önkéntes fejelemmel, oly ambíció-val, mely ritkítja pártját. Soha egy szó feddést nem hallottunk; ha valaki kezdetben elkésett, restelte az magától. Belső vetélkedés sarkalt mindenkit pontosságra és rendre, arra, hogy meg tanulja, hogyan kell katonának lenni, passzióval engedelmeskedni s minden kénszer nélkül a lehető legtöbbre vinni.

Azért a népfelkelők a legkitűnőbb katonák. Bizonyosság rá a világ mai legdicőségesebb kato-nájának, Moltkénak mondása, hogy manapság a legjobb katonaság az, melyben legtöbb a mű-velt elem. A nyers erő korszaka letűnt, győz a hidegér, a higgadtásig golyózápor között, ez alig elérhető és alig valószínű tükelye jelen harcz-modorunknak: az úgynevezett tüzfegyelem. És épen erre valami félremagyarázhatatlan haj-lamot mutattak azok, kik már mint polgárok a lövésben és vívásban gyakorolták magukat. Mert kalapelmelre lehet elmondani, hogy oly katoná-ság, mint ezek a csapatok voltak, s köztük annyi kitűnő lövő, — bizonyosság reá a rekortolások-erő bódéja, hol zápora hullott a lököttalokan-ka, — még nem létezett.

Egyszóval remek gyerekek voltak. Árpád apánk, az első népfelkelő, ha látta volna, örömben parádés katonává tette volna őket. Mert igazán, ha e rendszer megvalósul, sokban hasonlítani fog honfoglaló magyarjaink hadrendszeréhez, kik főként a lövő fegyverre, a nyílna támasz-kodva, szintén szétszórtan csatároztak.

Szinte sajnáltam, hogy elmúlt e három hét, melyet egészen édes hazám biztonságáért töltöttem fegyverben. Az a tudat, hogy reám most egy ország békejének és biztonságának okvetetlen szüksége van, kárpótol minden mulasztást, s emelte mindnyájunk szívét a büszkeség, mikor a közszépek arczaín a békés biztonság érzését olvas-tuk, kik most már nyugodtan aludhatnak: a haza, mely fenyegetve volt, meg van mentve, a népfelke-lés híre az ellenség összeszedte sátorfáját és még csak fel sem vonult. Ilyen félelem volt már csak a hírünk is. Hát még magunk milyenek lennénk!

A fentebb elmondottakból pedig először azon következtetést lehet vonni, hogy a magyar fiu szívesen lesz katoná a hazáért, magyar zászlók, magyar vezényzők alatt; mi pedig, öreg bakák, megtanultuk, kik azok a honvédek és főké a honvéd-tisztek, a kikről minden népfelkelő csak elragadtatással tudott szólni, s kikért szívrünk közepéből fakadó jó kívánatokkal irritettük po-harainkat ott a palotai erdőben, s hangoztatni fogjuk emléküket még soká. Adjon isten nekik, kik — előléptetést. Kívánja VÁGÓ,

gyalog népfelkelő-tisztképző tanfolyami szakaszvezető.

A TUD. AKADEMIA NAGYGYÜLESE.
Az akadémia «nagyhete» e hó 15-ikén az ünnepe-lyes közléssel végződött, mely már a 47-ik volt e tudományos testületünk életében. Új tagot mindössze hatot választott akadémiank; ezenkívül kettőt külföldről. Az osztályok által ajánlot-takból csak három nem nyerte meg a plenumban a kétharmad többséget.

Az első osztály csupán egy levelező taggal, Pétz Vilmos filológussal gyarapodott. Perczik Árpád egyet-len szavattal maradt kisebbségben, 27 szavazat volt mellette és 14 ellene. Így rajt, épen ennyi szavazattal, a második osztályban Schmier Aladár is; Acsádi Ignác szintén kisebbségben maradt itt. A második osztályban tiszteleti tagok lettek: Brassay Sámuel, br. Radvánszky Béla. Rendes tag Schwarz Gyula. Leve-lező tagok pedig: Pulszky Ágost egyetemi tanár, Medveczky Frigyes filozófiai tanár, b. Orbán Balázs, a «Székelyföld» írója. Külső tagok: Bodó Lajos, a római statisztikai osztály főnöke, és Zakrevszky Vincez lengyel történetirő, a krakói egyetem tanára. — A harmadik osztálynak mind a két ajánlottját megvá-lasztották. Ezek: Heller Ágost természettudós és Inkey Béla geológus. — Az igazgatótanácsba Kautz Gyula és Hunfalvy János választották.

A május 15-iki közlés egyszerűsége az akadémia elhunyt másodelnökének, Pauler Tivadar emlékezeté-nek volt szentelve. Az emelvényt az ő arcképe díszít-te, zöld lombokkal körülveve, és Kautz Gyula, az egyetemen sokáig kitűnő tanártársra s tagnevű és népszerű tanárnak, a baráti érzés és tisztelet hevével szólt Pauler sokoldalú működéséről. A gyűlésen jelen volt az elhunyt leánya és unokája is. A hallgatóság soraiban a közélet számos jelese foglalt helyet, az akadémikusok emelvényén pedig ott volt Pauler igaz-ságügyminiszter utódja, Fabiny Teofil, a miniszterium tagjaival, Bedekovics Kálmán miniszter, Ráth Károly főpolgármester, Haynald érsek, bibornoki teljes díszben.

Az elnöki asztalnál Trefort Ágost, Gyulai Pál, mint főtűkíri helyettes és dr. Szabó József osztály-tűkírá foglaltak helyet.

Trefort Ágost elnöki megnyitó beszéde a kulturá-val foglalkozott, mely hazánkat fenntartotta, megóvta annyi viszontagság közt és a nyugati művelt népek közé emelte. A magyar kultúra — mondá — a kereszt-énység elfogadásával kezdődik. Ezzel lépett a magyar nemzet az európai nemzetek családjába. Ez a tény döntötte el a magyar nemzet sorsát, ez a tény adta további fejlődésének a szignatúrát, nevezetesen az által, hogy a nemzet a kereszténységet nem a keleti Bizancz-ból, hanem a nyugati Rómából nyerte. Ha ez megfordítva történik vala: a magyar nemzet a szerb, román népek sorsára jut. A kereszténység civilizálta az élet minden viszonyát. A magyar kultúra fejlődé-sében hatalmas időszak az Anjou-kor, a mely a magyar nemzetnek szélesebb színházát nyitott s Ma-gyarországot a németeknek kívül más nyugati népek-vel, különösen az olaszokkal hozta érintkezésbe. Mindig érezniünk kellett, hogy jövőnk érdekében a nyugati népekkel szűkség tartanunk, s ez cél elérésére mindenek fölött az irodalmat s tudományt kell ápol-nunk, közgazdasági állapotainkat javíttatnunk s a nem-zetet a higiénia által testben s lélekben erősítenünk. E feladatok mind a tudományos akadémia feladatai, mert az akadémia nemcsak filológiai intézet, hanem a magyar nemzeti művelődés intézete. Hiszi és re-méli, hogy az akadémia e feladatok megoldásának előmozdítására nemcsak hajlandó, hanem képes is.

Az élénk éljenzéssel fogadott elnöki beszéd után Gyulai Pál terjesztette elő az akadémia egy évi mű-ködésének kimerítő képét.

Előrebocsátotta, hogy nálunk az akadémiának nem csupán a tudomány fejlesztésére kell törekedni, ha-nem a nemzeti műveltség terjesztésére is. E kettős fel-adatot nem is téveszti szem elől, s az elmúlt évben kifejtett munkásságát szintén ez irányozta. A szapo-ródó tudományos egyesületeket anyagilag és erköl-csileg gyámoltja; könyvkiadó-vállalata és bizottsá-gainak munkásságát által terjeszti a műveltséget és sok iskolának ingyen küldi kiadványait. Első sorban a hazai tudományokat fejleszti, melyeknek művelését a külföld is akadémiánktól várja. Felsőreolta részlete-sen az egyes osztályok, bizottságok működését, em-lítette a kiadott munkákat, Akadémiánk kezdetben inkább csak a magyar nyelv és irodalom akadémiaja volt, de a mint lassankint a tudományok akadémia-jává emelkedett, a szorosabb értelemben vett irodalmat inkább csak pályázatok- és jutalmakkal szokta büdiztani. Az idén is, a nagy jutalom megosz-tásával, két lyrai költő: Szász Károly és Léva Józ-sef pályáját koszoruzta meg, a kik majdnem negyven év óta folyvást számos eredeti művel és műfordítá-sal gazdagították irodalmunkat, a nemes érzelmek változatos gazdagságát a tiszta nyelv és szép forma szabotosságával egyesítve. Az élők működése után áttér a jelentés a halottak érdemeire. Kalchbrenner Károly, a magyar gómbaszat kitűnő képviselője, Ko-rizmics László, Ipolyi Arnold, Zlamal Vilmos, az állatgyógyászat veteránja, Kovács Pál, a Kazinczy és Kisfaludy Károly idejéből maradt szépirodalmi író az akadémia halottjai egy év alatt; a külföldről pedig Lina Károly francia régész, ki a magyarországi műemlékekre is kiváló gondot fordított, Grote Ar-thur, a bengáliai Asiatic Society hirneves elnöke; Oppolzer Tivadar csillagász, Ranke Lipót, a német-ek történetirője.

Kautz Gyula lépett aztán a felolvasó asztalhoz, s a

hallgatók figyelmét lekötő emlékbeszédet mondott Pauler Tivadar fölött.

A terjedelmes emlékbeszéd találon jellemzi egy hosszú és eredményes pályafolyását, a zágrábi sze-rény jogtanártól, ki jogtudományi műveivel kezd fel-tűnni, a törvényhozóig, kinek érdemeit az akadémia a másodelnökséggel tünteti ki. Becses része az em-lékbeszédnek az, mely Pauler egyetemi tanári pályá-ját, jogirodalmi működését fests, mert ebben a mult évtizedek korrajzából is igen érdekes képet kapunk. Egyetemünknek Frank és Balassa óta nem volt na-gyobb halottja, mint Pauler. A minisztert is érdeke-sen jellemezte. Mint miniszternek sok vagy gókeres alkotások nem öregbítk emléké; kezdeményező szellem nem volt. Mintha csak tanári meleg szívűlé-tése státuszférfiúi teendőiben meglásdott volna. Mindig a csendes és zajtalan munkálkodás embere volt; radikális benyulás a dolgok menetének rendbe nem tartozott tulajdoni közé. «Előbb mérni, aztán mérni», ez volt elve. Az elméletnek államférfiúi gya-korlatba lépett emberei rendszeresen meggyőződnek, hogy a mit előbb hirdettek, nem mindig teljesíthető. Mint szónok a retorikai művészetbe beavatva s tá-maszkodva roppant emlékező tehetségére — mind megannyi szónoki mestermű beszéde. Meglátszik azokon a már kivesző klasszikus iskola nyoma, mely nem a könnyű, élezelő hatást keresi. Pauler az ars oratoria nagy mestereire emlékezett. Meg is vol-tak parlamenti sikerei s a megtámadott a vitákból megerősödvé kelt ki. Meleg és átéztett Paulernek, az embernek jellemzése. Antik embernek festi, kinek egyszerűsége és szelidsége utol sem érhető. A köte-lességeljesítés példányképe; ridegen szigorú önmaga iránt s engedékeny, elnéző, méltányló minden iránt. Szerénysége, egyszerűsége az emberi nagyság igazi típusú vonása volt benne. A költő szavaival végzi a megemlékezést: «Örök életünkről az is zálog, hogy vannak köztünk ilyen szellemek.»

Tartós éljenzés követte az emlékbeszédet, mely után Keleti Károly olvasott föl Magyarország dél-mezséről.

A terjedelmes dolgozat azt a gazdasági elvet bizo-nyítja, hogy minél csekélyebb valamely háztartás és összeségükben valamely társadalmi rend és osztály évi jövedelme, annál nagyobb kvótáját fogyasztja el a pusztá életfontartás költsége, vagyis az élelmezés. Az édenkert úde gümölése nem táplálják többé az embereket, mint hajdan a bibliai bőségeket. A népek élelmezése ma már nagyon komplikált s az erről szóló adatok primitív alapon állnak. Hogyan táplál-kozik Magyarország népe, arra nézve Keleti — a kor-mányrendeletnél fogva — a kataszteri hivataloktól kapott anyagot, általános kérdésekre feleleket. De gyűjtött hozzá más forrásokból is. Így számítá ki, hogy az ország élelmezése évi 1151 millió ftba kerül. Elmondta a fogyasztás vidékek szerinti külön-bözőségét a kenyér, hús, bor és pálinkafogyasztási arányban s hogy fejtenkint mennyi érték esik na-ponkint. Végül fejtegette a táplálkozás hatását a testalkatra, mi az ünczozásnál tűnik ki. A statis-tika ez ága annyira új, hogy mint Keleti Károly meg-jegyzé, ez a kísérlet a legelső, s büszke arra, hogy ezzel a külföldet megelőztük.

Egy órákor ért véget az ülés, melyet Trefort elnök a közönség figyelmét megköszönő szavakkal feje-zett be.

Az akadémikusok gyűlés után a «Nemzeti szállodá-ban» gyűltek össze lakomára. Trefort Ágoston a kir-ályi és trónörökös-párra emelte poharát, mint a ki a magyar kultúra iránt is oly meleg érdeklődést ta-nusítanak; királynéknak közelébe is magyar fűrdőben volt s a trónörökös irodalmi vállalatot szerkeszt. Hay-nald Lajos biboros érsek az akadémia fűrdőhatatlan elnökét, Trefortot éltette; 10th Lőrincz a közlés jeles szónokát, Kautz Gyulát; Hunfalvy Pál a másik kitűnő előadót, Keleti Károlyt; Szily Kálmán a he-lyettes títkárt, Gyulai Pált éltette; Trefort Ágoston az új tagokat, kinek nevében Medveczky Frigyes választott.

BUDAPESTI DIVATTÁRCZA.

Május 18.
«Programmot!» «Vegyenek programmot!» — Kit ne állítottak volna meg legalább egyszer ezzel a megszólítással a lefolyt heten az utcásarkokon állongáló hordárok? A fiakkeresek büszkébb pat-toztatással robogtak végig bakjalkon, a lövona-tok tömve, vállára szjazott látesővel, újjai közt forgatva palézzját feszít az uracs s a legszerényebb korszma-asztal törzsvendegi közt is a totalizátor a nap főeseménye. Szakadatlan sora a fényes fogatoknak tart egymás után a löversenyter gye-pes síkja felé s a tavaszi napsugár derús fény-nyel önti el a tribünök nyugsgó tarka népet. A verseny izgalma, az igazi sportérzek-e az, vagy pedig csak a totalizátor és a néhány forint-nyi nyereségvágy, a mi ma már az arisztokrácia köreim kívül is ezereket és ezereket vonz s turfra? hogyizgatottan lessék a starter leeresztett zászlóját,

MÉNASSZONYI RUHA.

sen jogosulatlan kereskedői hitel által, melyet Páris előkelő hölgyeinek nyújtott.

A mai Worth már kevésbé előzékeny Páris höl-gyeivel szemben. Tudjuk, hogy tavaly, mint Páris összes divatárujai szövetezetének elnöke, ő adta ki azt a nagy port vert körlevelet kollégáihoz, melyben Páris összes késedelmes fizető vedvőneinek neveit bi-zonyos kategóriákba osztályozza s külön hajstromokat készít róluk. Giers vagy Kálnoky legfontosabb jegy-zéke nem kelt akkora megdöbbenést, mint a mekko-rát a párisi társaságban az a körlevél keltett, melyben többek közt a legismertebb művésznők s a legelő-kelebb arisztokrata nők nevei is szerepeltek. Három kategória volt e körjegyzékben felállítva. Az első magában foglalta azok neveit, a kik, mint a jegyzék mondja: igen rossz és szédelő megrendelők, s a kik Franciaországban vagy a külföldön már csőbbe ke-rültek, a nélkül, hogy fizetést teljesítettek volna. A második kategória azokról szól, a kiknek nincs vagyonuk, de mégis többet vásároltak, mint a meny-nít körülményeik megengedtek s végre is csak bé-pórlés után fizettek. Végre a harmadik kategóriába azok voltak osztva, a kikről, jóllehet van vagyonuk, mégis csak pór utján lehetett a pénzt bekapni.

Hogy, hogy nem, ezek a listák nyilvánosságra ju-tottak, s volt nagy riadalom a párisi hölgyvilágban. Mert tény, hogy a párisi nőszoabok addig határtalanul túlságos hitelt nyújtottak s ez volt oka annak is, hogy a császárság fényűzése a toilletlekben már min-dén képeletet felülhaladott. Ehhez járult, hogy az-tán áraiakat is igen természetesen ehhez szabták, mert a pontosan fizetők számlái kellett, hogy fedezzék a behajthatlan követeléseket is. Szinte nevéteség tudni, hogy vannak párisi szabókontók, melyeken csupán a próbára várakozás és rendelés órái alatt a műfer-mekben felszolgált és elköltött madeira és portói is ezekben szerepel. De mindezek dacára mégis méltó volt az elkéserezés Worth indiskréciója ellen, mert nem egyszerűbb és tisztességesebb lett volna-e, ha Worth és társai kinyilatkoztatják, hogy jövőre csak készpénzfizetésért fognak dolgozni? De erről szó sines, a káros hitelynyújtás továbbra is fennmarad, s minden, a mit elértek csak annyit volt, hogy egy órási bot-rány szolgáltatót beszédétárgyat napokig Páris tár-sasköröknek. Joggal tette fel egyik tekintélyes francia lap azt a kérdést, hogy vajjon mit szólnának Worth és társai, ha viszonzásul a közönség is listákat kezdené körözteni a nőszoabok neveivel, s hogy ki mennyit szokott eleszni a feldolgozásra átadott szö-velekből, szörmékből, csipkékből, mennyi kamatot számít fel előre áraiban, a mibez még törvényes ke-reset esetében a késedelmi kamatok is járulnak?

Es a hölgyek? Természetesen boszankodtak, szid-ták az udivariatan szabót, és — vásároltak tovább is nála. Hiában, Worth tekintélye, nagysága megdönt-hetetlen a divatvilágban. Igaz is, hogy utólréhetetlen izlési szinező, s a mi feltűnőt, rendkívülit a legelső udvari körök akir Berlinben, Gerson és Bowitnál, akár Bécsben, madame Francine-nél vásárolnak. bi-zonyos, hogy utolsó eredetben Párisból és Worth-tól jön.

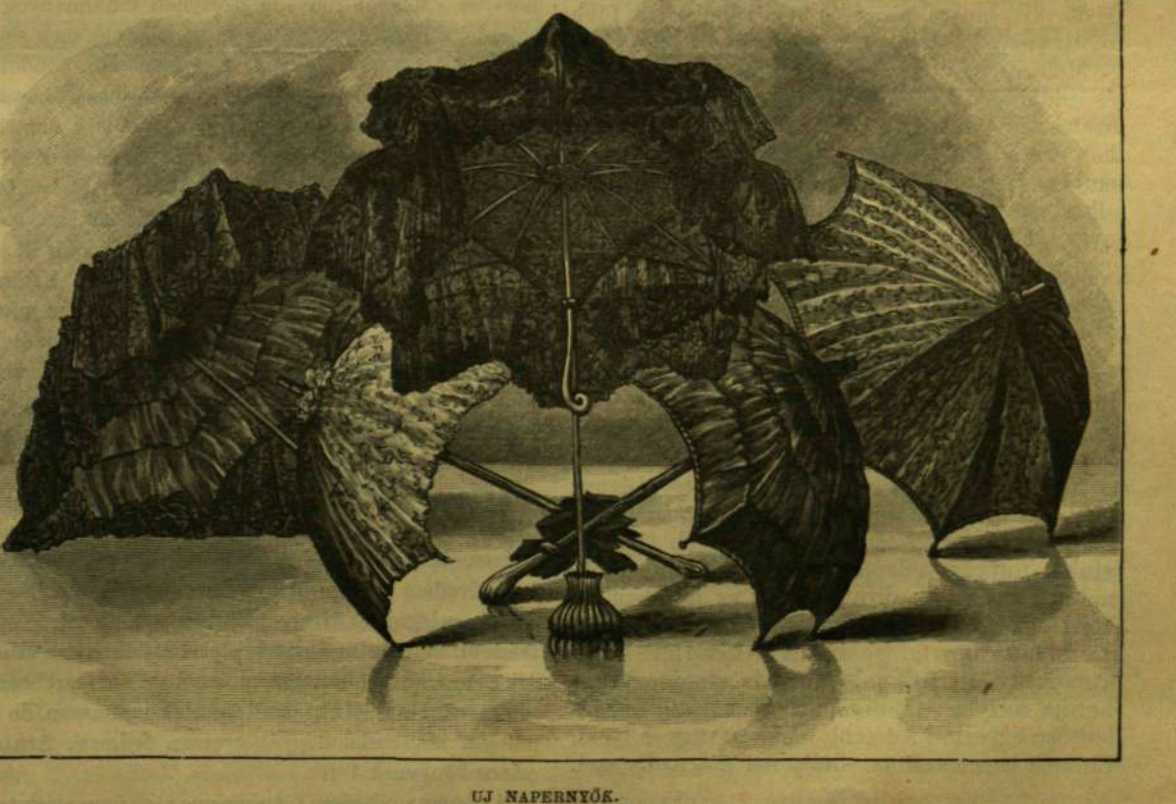
De főké mégis a menyasszonyruhák képezik a Worth igazi specialitását. Az ő kiváló izléséhez fo-lyamodtak legutóbb mennyegzői ruhák megrende-lésénél Goldschmidt és Schneider Constance kisasz-szonyok is, a párisi pénzvilág ez ünnepelet két nő-alakja. Különösen az utóbbinak lakodalma volt mesés fényvel egybekötve. Irják, hogy a menyasz-

TAVASZI ÖLTÖZÉKEK.

DIVATOS NAPERNTŐ NYELEK.

UJ NAPERNTŐK.

